

CRKC SUGGESTIES OM DE VEILIGHEID TE VERHOGEN

Wat is cruciaal bij het openstellen van de kerk:

- **Sociale controle verhogen**: er moet niet continu iemand aanwezig zijn in de kerk, maar af en toe iemand laten binnenstappen en vooral een oogje in het zeil laten houden door de buurtbewoners en betrokkenheid creëren is aangewezen.

- **Laat niet teveel geld achter in de kerk**: probeer offerblokken zoveel mogelijk leeg te maken en dit ook zo aan te duiden met bijvoorbeeld kleine kaartjes.

- **Vertragen van acties van vandaal of dief**: belangrijk is wat de dief of vandaal wil doen zoveel mogelijk te vertragen door beelden, schilderijen of andere objecten te verankeren of te beschermen. Voor al deze acties wordt best contact opgenomen met de erfgoedconsulent van het Agentschap Onroerend Erfgoed:

- **Schilderijen beschermen met glasplaat of verankeren achteraan**: vertrekkend van een waardering: de belangrijke schilderijen extra beveiligen of fixeren aan de achterkant. Voor de vele schilderijen die hoger hangen is buiten een fixatie langs achterkant niet direct actie noodzakelijk. Kleinere schilderijen tot op hoofdhoogte worden best extra gefixeerd.

- **Beelden onderaan bevestigen op houder/metaalplaat en/of met hangslot achteraan** (zie voorbeeld einde document). Deze taak, zeker in deze beschermde monumentale kerk, wordt best toevertrouwd aan experts restauratie. Het CRKC kan een lijst met specialisten bezorgen.

- **Vitrines kunnen aangebracht worden voor kleinere objecten** die zouden kunnen meegenomen worden (vb. relieken, kleinere reliekschrijnen, etc.). Hier bestaan mogelijkheden van eenvoudige kasten tot professionele museumkasten, afhankelijk van de waarde van de objecten en het doel van het tentoonstellen.

- **Bekabeling kan worden aangebracht** tussen kandelaars op altaren, samenhangende stukken, etc. Als dan één stuk wordt weggenomen, komt via deze kabel ook de rest mee en wordt de diefstal vaak gestaakt...

Het is uiteraard niet mogelijk alle risico's tot 0 te beperken. De kerkraad dient steeds een afweging te maken tussen de toegankelijkheid van de kerk (en het beeld van gastvrij huis, geen versterkte burcht) en het risico dat één 'gek' schade aanricht in het kerkgebouw. De verzekeringspolis die rekening houdt met een zeer geringe kans op risico is hier uiteraard ook belangrijk.

- **Elektronisch beveiligen van kandelaars, beelden, etc.** Naast de mechanische beveiliging van objecten, kan in overleg met gespecialiseerde beveiligingsfirma's nog gekeken worden extra elektronische beveiliging aan te brengen na het vastmaken. Zo gaat er bij het aanraken of wegnemen een alarm af en wordt de dief of vandaal afgeschrikt.

- **Alarminstallatie met bewegingssensoren in deel van de kerk**: een deel van de kerk, in dit geval koor met kooromgang kan extra beschermd worden door een alarm (met luid of stil signaal), waarbij een deel van de kerk wordt afgebakend en er wordt aangeduid (vb. subtiel met koord, lint of afbakening) dat dit deel extra beveiligd is en hier geen toegang mogelijk is. Achter deze lijn kunnen

dan bepaalde stukken minder gefixeerd worden dan in het schip van de kerk en/of een minder doorgedreven beveiliging worden aangebracht.

- **Camerabewaking: is niet de eerste, maar eerder laatste stap in de beveiliging van de kerk** bij het openstellen. Eerst wordt best aan de voorgaande stappen voldaan. Camerabewaking werkt ontradend (bordje en camera zelf schikt af of ontraadt) Bij een effectief voorval wordt op deze manier bewijsmateriaal verzameld. Bij het aanbrengen van een camera is volgens de Camerawet uit 2007 melding bij de Privacycommissie verplicht (via website, zie onder). Beelden kunnen enkel in de kerk bekeken worden en tot één maand na de opname worden bijgehouden.

Algemeen is een verder beveiligingsconcept voor elke kerk hetzelfde:

Hang- en sluitwerk:

er is een duidelijk sluit- en sleutelplan nodig. Er wordt aangeraden **de toegang van de kerk voor medewerkers (vb. bij openen en sluiten) te beperken tot één deur.** Er wordt best een overzicht gemaakt van wie een sleutel heeft (hoeveel kopieën zijn in omloop?) en beslist welke deur (kerkdeur vooraan of zijdeur) wordt gebruikt als in- en uitgang voor diegenen die openmaken/sluiten. De andere deuren kunnen dan van binnenuit worden verstevigd (vb. door balken, extra sloten, etc.). De meest voorkomende ingrepen zijn nieuwe diefstalbeveiligingen aan vensters, keldergaten en verluchttingsroosters die gemakkelijk bereikbaar zijn van buitenaf, nieuw (eventueel elektronisch) hang- en sluitwerk aan de buitendeuren en belangrijke binnendeuren, deurverstevigingen in staal en hangsloten aan schuifhendels van dubbele deuren. Op deze systemen is in samenspraak met de gespecialiseerde beveiligingsfirma detectie met aansluiting aan de meldkamer mogelijk. De ingrepen kunnen mechanisch en elektronisch van aard zijn.

Bliksembeveiliging: een kerk zonder een goed onderhouden bliksembeveiligingssysteem loopt een groot brandgevaar en gevaar op overbelasting van de elektrische installatie (met o.a. grote gevolgen voor bijvoorbeeld de klokkeninstallatie). Een bliksembeveiligingsconcept, zowel ontwerp als installatie, zijn tegenwoordig gebaseerd op de norm NBN EN 62305. Een oudere norm wil niet zeggen dat uw systeem niet meer veilig is en moet vervangen worden. Een aannemer moet steeds een installatieplan met kleurenfoto's bijvoegen. Voor beschermde kerken dient dit ontwerp ook te worden voorgelegd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

De bliksembeveiliging moet zodanig worden uitgevoerd dat de bliksemontladingen worden opgevangen en naar de aarde worden afgevoerd zonder dat ze schade aan de bestaande inbraak- en brandbeveiligingsinstallaties en het te beveiligen gebouw berokkenen en de zich daarin bevindende personen beschermen. Een afleiderinstallatie bestaat hoofdzakelijk uit een opvanginrichting voor het opvangen van een directe blikseminslag en een aardingsinstallatie voor het afleiden van de ontladingsstromen naar de aarde.

De opvanginrichting en de leidingen worden over de nok en langs de randen en vorsten van het dak gelegd en langs de hoeken van het gebouw naar beneden gevoerd, zodat de opvanginrichting zoveel mogelijk een kooi vormt die het te beschermen gebouw omgeeft, zonder dat het noodzakelijk is, behoudens uitzonderlijke gevallen, een werkelijke kooi van Faraday te verwezenlijken.

Torens (kerk- en andere) moeten beveiligd worden minstens met een bliksembeveiliging klasse II NBN EN 62305-2, de rest van het gebouw moet beveiligd worden minstens volgens klasse III NBN EN 62305-2

Tevens moet de installatie voorzien worden van een bliksemstroombeveiliging volgens NBN EN 62305-4 en moeten alle grote metalen delen voorzien worden van een aarding of potentiaalvereffening, tevens moet een aardingsput voorzien worden.

Het CRKC kan een uitgebreid infodocument over bliksembeveiliging voorleggen indien gewenst.

Camerabewaking: een systeem met een 4-tal camera's moet volstaan. De mogelijkheden zijn oneindig. Je kan bijvoorbeeld een sms'je of e-mail ontvangen als de camera beweging detecteert (handig als de kerk gesloten is). Als je camerabewaking gebruikt in een open kerk is het van belang dat er iemand regelmatig de beelden bekijkt. Je kan de beelden een bepaalde tijd bewaren afhankelijk van de opslagcapaciteit met een maximum van 1 maand als het om niet-bezwarende beelden gaat. Een installatiefirma brengt de nodige licenties in orde en zorgt voor onderhoud. Een standaard opnametoestel heeft een 4-kanaals zender en het kost niet veel meer om een 8-kanaals zender aan te schaffen. Dit kan uitbreiding in de toekomst mogelijk maken. Er is best internet met een vaste lijn beschikbaar om van de meest moderne toepassingen gebruik te kunnen maken.

Camerabewaking via een wifi-verbinding is niet aan te raden.

Voor de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's in kerken dient er algemeen rekening gehouden te worden met de Privacywet (8 december 1992) en meer specifiek met de Camerawet (21 maart 2007). Volgens de camerawet kan men camera's installeren op "publiek toegankelijke besloten plaatsen", dat is "elk besloten gebouw of elke besloten plaats bestemd voor het gebruik door het publiek waar diensten aan het publiek kunnen worden verstrekt" en waaronder dus de kerkgebouwen ressorteren, op voorwaarde dat de gemaakte beelden gebruikt worden voor het vrijdelen van of het verzamelen van bewijsmateriaal van misdrijven. Uiterlijk de dag voor de bewakingscamera in gebruik genomen wordt, dient melding te worden gedaan via een online standaardformulier bij de "Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer" (CBPL) (zie www.privacycommission.be). Ook de korpschef van de lokale politiezone dient te worden ingelicht, wat automatisch gebeurt door het invullen van dit formulier. Aan de ingang van de plaats waar de camerabewaking zich bevindt, dient ook een pictogram "Camerawet" te worden aangebracht. De verantwoordelijke kan de beelden alleen in *real time* bekijken om te kunnen ingrijpen bij overlast, schade, diefstal, etc. Opgenomen beelden kunnen daarna worden gebruikt voor het verzamelen van bewijzen van dergelijke misdrijven en/of dienen ter beschikking worden gesteld aan de politie indien er hiernaar gevraagd wordt. Indien geen bezwarende beelden verzameld worden, mogen deze niet langer dan één maand door de verantwoordelijke bewaard worden. In het algemeen mogen bewakingscamera's dus wettelijk gezien zonder problemen worden aangebracht in kerkgebouwen, met inachtneming van bovenvermelde regels. Juridisch gezien kan de strikte lezing van artikel 10 van de camerawet echter mogelijk een probleem opleveren wat betreft de bruikbaarheid van de beelden in strafzaken: "Bewakingscamera's mogen noch beelden opleveren die de intimiteit van een persoon schenden, noch gericht zijn op het inwinnen van informatie over de filosofische, religieuze, politieke, syndicale gezindheid, etnische of sociale origine, het seksuele leven of de gezondheidstoestand." Meer gedetailleerde informatie is te vinden op <https://www.besafe.be/in-de-kijker/camerawet-regels-die-moeten-worden-gerespecteerd-bij-installeren-van-bewakingscameras> en <https://www.privacycommission.be/nl/bewakingscameras>

Elektronische en mechanische diefstal- en inbraakdetectie: naast een concept voor hang- en sluitwerk zijn elektronische en mechanische maatregelen tegen diefstal- en inbraakdetectie mogelijk. De meest voorkomende ingrepen zijn het verankeren van beelden, schilderijen en andere objecten al dan niet met een elektronisch detectiesysteem, het plaatsen van vitrines met of zonder elektronische beveiliging, een aantal bewegingsdetectoren op goed gekozen plekken, compartimentering met een mechanische of elektronische afsluiting of bewegingsdetectie, het aansluiten aan een meldkamer.

Brandbeveiliging: brandblussers van het juiste type eventueel aangevuld met een brandslang vormen de basisinstallatie in een kerkgebouw. Simpele rookmelders hebben weinig nut in een

kerkgebouw met een klassieke opbouw met gewelven. Elektronische beveiliging met bamdetectoren die rook waarnemen of een systeem dat rook opzuigt en constant monitort zijn nuttige maar duurder aanvullingen. Het systeem kan op een simpele manier enkele uren uitgeschakeld worden als er gebruikt wordt gemaakt van wierook.

Het CRKC kan een uitgebreid infodocument over brandblusser voorleggen indien gewenst.

Voor elk afzonderlijk thema zijn simpele tot zeer verregaande ingrepen mogelijk. Bij de installatie van gsm-masten in kerktorens van beschermde kerken verplichtte het Agentschap Onroerend Erfgoed de operatoren om een brand- en inbraakbeveiligingssysteem te plaatsen. Voor niet-beschermde kerken kan deze verplichting door de kerkfabriek ook opgelegd worden aan de geïnteresseerde operatoren. Die systemen zijn mogelijk uit te breiden naar de rest van de kerk. De inkomsten die uit de overeenkomst voortkomen kunnen aangewend worden om beveiligingswerken uit te voeren

MECHANISCHE BEVEILIGING TEGEN DIEFSTAL EN VANDALISME AAN WAARDEVOLLE BEELDEN

